Број 13. У Новом Саду, у суботу 18. (31.) јануара 1914. Година XLIX.

„Застава“ излази сваки дан два пута осим недеље и празника.

Цена је за Угарску над се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 круне и 70 потура; на четврт године 8 круна. За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Запредним бројевима од петка цена је: За пола године 2 кр., на целу годину 4 кр. За стране земље годишње 6 круна 50 потура.

Поједини јутарњи бројеви стају 10 пет.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Јутарњи лист)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 потура сваке гд врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући Јована Т. Чавића, у главној улици бр. 6.

Писма шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији »Заставе«

Рукописи се не враћају.

Поједини јутарњи бројеви стају 10 пет

Чек-конто 12008.

Тридесета годишњица радикализма у српском народу

Кад је насилничка владавина у Србији почела прогањати нову школу, морао се склонити и сам Светозар Марковић у ове крајеве[1]). Ту се око њега купила омладина и слушала нову науку о држави и друштву. Слушала како све то треба применити према нашим приликама. Ово прво семе бачено је на плодну земљу, јер је нову науку прихватио један део омладине

После су се овамо повукли и неки ученици нове школе[2]). Ту су покренули и свој орган[3]), који је стојао на правој висини, те је и утицао на све стране. Критички је оцењивао старине, а критички је износио новине. Овај рад је утицао на друштво, а особито на омладину, која се купила око новог органа. Ово коло људи хватало је везе и иначе са људима, те су долазили: млађи свештеници, учитељи, ђаци и раденици. И ти су били сви обавештени о чему се ради, те су одлазили у народ и чинили своје.

Но тада је дошло до прелома у српској народној слободоумној странци, којој је на челу стајао др. Светозар Милетић. У странку су улазили и разни умерењаци, који су тражили прилике, па да пређу у владин табор. Приликом Анђелићева именовања за патријарха дошло је до расцепа, и они умерењаци су у странци завладали. После тога је др. Светозар Милетић оболео, и тада се појавило нотабилитетство. Ови су заказали збор *у Великој Кикинди 1884. године*, на ком је ваљало донети програм а пре тога су окупирали страначки орган. Признали су поравнање од 1867. године и то им је био основ за нови програм.

На тај збор је дошла и нова омладина, којој су на челу стојали: Јаша Томић и Лаза Нанчић са својим друговима, која је одважно бранила тековине српске народне слободоумне странке. Нови борци су вратили народу орган страначки (1885. године) и водила се борба на свима линијама. Напослетку је сазват народни збор у Сентомашу 1887. где је дошло до разрачунавања, па и коначног преломa. Нова омладина је бранила бечкеречки програм у свима правцима, а борба је вођена свом жестином. Отвар нове омладине је јачала и јачала док није оргавизована овострана радикална странка. На чело странке стали су: Јаша Томић, др. Ђура Красојевић и Ђура Цвејић са својим друговима. Странка је утврдила свој програм, те тако отпочела свој рад, који је обухватио цео народни живот. И сам програм је узет из народног живота, па онда ни рад није могао бити друкчији.

Тражи се ту независна држава, а у држави једнака права и једнаке дужности за све, демократске државне установе, по којима би народ био господар. По автономном програму тражи се, да је народ господар у управи, па да он води народни развитак. Према томе народна имања да се на то троше, што је управо главно. Но четак је учињен са манастирском уредбом и резултат је био сјајан. Да је странка до краја извела свој програм, народ би се подигао и лакше би претурио ма и најтежа времена. Автономија би му, у главном, заменила државу и свакако обезбедила народни опстанак.

Ми видимо, како се данас много говори о народном просвећивању, а радикална странка је то изрекла са својим културним програмом. Тражено је просвећивање најширих народних слојева у српском и демократском духу, а помоћу народних умотворина и рада. Ми видимо, да се ту радило школом, те је подигнут велики број школа, а све се усавршују, видимо где се подижу читаонице, разна просветна друштва, видимо економски и просветни савез, а све је то потпомагао и културни рад радикалне странке. Али пођимо и даље, па ћемо видети, да се читају новине[4] и књиге тамо где се пре картало и прикладало. Од то доба порасла је и писменост за 25%, а са толико процената је спао преступ.

Радикална странка, дакле, већ тридесет година развија свој рад, а то време у животу једног народа управо није ништа. Осим тога странка је имала да савлађује грдне неприлике на свакоме кораку. У самом народу је против ње било све што није могло ни смело, да живи самосталним животом, те се клањало час на једну час на другу страну. Дакле, сви горњи резултати, у главном, могу и морају задовољити на автономном и културном пољу. На политичком пољу ни мађарске опозиционе странке не могу много да покажу поред данашњег система. Радикална странка је с успехом својој политици дала нов правац.

Они моћници у држави, који се држе онога „поцепај па владај“, створили су грдан јаз између српског и мађарског народа. Милетићево доба је то хтело да загати, али није ишло, а и томе су криви мађарски државници. Али, кад су ти моћници загрозили и свакој независности наше отаџбине, радикална странка је устала у одбрану независности Угарске према Бечу. Ту борбу потпомагали су и Хрвати. Она је изазвала речку резолуцију. После су се прилике промениле. Победило је начело: Поцепај па владај!

Остаје да прваци радикалне странке њен рад критички среде за повесницу. Овде је летимично прегледан њен рад сада, кад се ређају повесничи радови у старој постојбини. Дакле ствари ради нека су прибележени и ових тридесет година.

Југ.

[1]) Живео је у Новом Саду.

[2]) Пера Теодоровић, Пера Велимировић, Лаза Пачу.

[3]) „Стражу“.

[4]) Понајвише мала „Застава“.

Против немара и застоја у народном животу.

Ни за једну установу у бившој Војводини не говоре добро. Народне, *основне школе* су на многим местима у опасности, да изгубе своју самоуправу. На несигурном

ПОДЛИСТАК.

ВЕРИДБА.

— Одломак из романа *Чедомир Илић*. —

(Свршетак.)

Вече се спуштало у собу. Кров расходоване чипкане завесе примећавало се с муком двориште. Сумрак је купао џбунове шимшира, споредне стаје и силуете барна за трешење простирки.

Они се беху пробудили у пола и гледали једно друго усијаним очима.

С девојчине главе пале су укоснице. Миришљава коса просула се као талас по њеним раменима. Из хаљина у нереду провиривало је румено и бело грло. Руке је забацила. Наслонила се цела на младића. Тамно-жута чарапа од конца вајала је дивне листове њене здраве ноге. Изнад њеног рамена се дизала Чедомирова глава, унесверених очију, згрчених уста. Коса му је била замршена, лепила се по ознојеном челу. Он провуче прсте кроз кике на темену и управи поглед прозору, као да је хтео себи дати рачуна где се налази и шта се десило.

Једна крупна сенка спусти се низ степенице велике куће, додирну шимшир, проклати се по калдрми у дворишту, па замаче даље, у мрак.

Илић угледа ову сенку. Хтеде нешто рећи. Али не могаде. У његовој глави је било мутно. Он је био у стању пијана човека, који добро види да прави глупости, а продужава и прави их нове, све му изгледа лако. Уз њега се припило једно женско створење, цело једно женско тело, готово голо. Он не би био човек да је могао мислати на шта друго. Плима страсти плавила му је срце поново, ударала на било код очију, пљускала у ушима. Обузимали су га чудни осећаји да цепа, да мучи, да се свети на тој девојци која му се предавала сва. Парадоксална љубав чула достизавала је свој врхунац.

Тада се зачу један шум на вратима.

Два млада створа погледаше се као два злочинца. Отворише уста да нешто рекну, али немадоше времена, јер се на прагу указа госпа-Клеопатра.

Прође један тренутак, тих, мучан, дуг као вечност.

Нико не рече ништа.

Бела је устала, пошла неколико корака ка углу од собе, и онда застала, покривши очи рукама. Један део расуте косе падао јој је око раздрљеног грла. Она је губила главу, као гуска коју пројуре са две стране. Неколико корака лево од ње, стајао је Чедомир блед, погнуте главе, намрштених обрва, присебан потпуно и спреман да прими што има да дође. На отвореним вратима стајала је Белина мајка још непрестано.

Она је била ушла с озбиљним изразом неумитног судије, изразом који није пристајао згодно њеном жовијалном лицу. Тај се израз губио све више у извесну забезекнутост, што је нашла више него што је очекивала.

— Ју, роспије! — оте јој се, готово завидан, усклик кад угледа Белу у њеном нереду.

Ипак се она савлада прва, затвори врата за собом, ступи дубље у собу, стави руке на кукове, па ослови студента:

— Лепа парада, господин-Илићу!... Нисам се надала, да ћете тако изневерити поверење наше куће. Зар се тако враћа гостопримство, које смо вам указали?! Срамота, млади господине...

— Мама! — промуца девојка у одбрану свога драгана.

— Ћути ти, ти... како да те назовем?... ти ћеш оцу дати рачуна. Ти ниси више моја кћи.

Младић не одговори ништа. Осећао је да ће доћи нешто горе, нешто страшније од увреде, нешто што се не да избећи и што ће га пратити вечито.

— Не покушавајте да се браните. Већ ми то причају одавно. Али ја добра, наивна, старинска жена... Ко ће у то да верује!... И то да дочекам у својој рођеној кући, гром вас спалио... од човека кога хлебом хранимо...

— Мама! — умеша се Бела енергичније.

— Красно, госпођице — обрати се Ма-

тлу су подигнуте *више девојачке школе*. Наша *гимназија* у Новоме Саду кубури — љуља се, јер нема око ње људи, који би је учврстили. Наше *позориште* једно стоји, јер се троши немилице, а управа је никаква. Наша *Матица* је покрадена и још увек стење под тим теретом, а управа „не ће“ да се реши за радикална средства. *Летопис* је мртав лист; ни једна жива идеја да сијне из њега, ни један зрак светлости и напретка. *Књиге за народ* су мрвице, тако ситне и једне да су више смешне него озбиљне — дају их народу са озбиљним гестом, као кад би гладноме пружали најозбиљније три мрвице хлеба да утоли глад своју!

Све се љуља. Свуд се понешто крњи. Наш живот је овде налик згради, великој, некада лепој, високој. Али, сада су прозори полупани, откинути. Кров је ту и тамо пробијен, понегде једно парче откинуто. Леп је са куће опао, па је цела као нека накарада. Врата искрхана, собе пусте; све је трошно — а домаћини и не долазе кући. Многи живе по туђим кућама; многи су лењи и немарни. Понеки — остарели, извлапели, неспособни, мамелуци, засели на неке позиције, па не пуштају никог унутра. Имају фикс-идеја; убразили су се, да се њихова личност не може надокнадити па остају на своме месту. Сујета их подржава ту.

Око куће често се појаве неке руље — и крње, кидају, лупају, разбијају. — Знају шта раде! Па честе непогоде, *зуб времена* све руши. Шири се коров, трава, смрад и буђ. Један део народа је немаран — а она неколицина буљувâ и совâ гњезди се у рушевинама, а на сунце не изле ће. Боје се слободног зрака и ветра.

А она руља непознатих цери се, задовољна и пакосна!

И где је ту спас?

Почело се говорити и силно писати о народном просвећивању. Дигла се прашина по нашој старој кући... Галамили самозвани спасиоци народа те ово, те оно... И, цео је покрет засео. Нема ничег од њега. Купиће се неколико књига више. То је све. Али сунца, светлости — нове мисли, нове идеје, правце за наше политичко др жање, за нашу савест, за душу жедну истине и лепоте, тог нико не даје. У осталом, шта можете очекивати од окречених гробова? А засели су, ником не даду напред. Неплодни су и јалови као врба, која само цвили, цвили.

Не. Упоредо са народним просвећивањем нека нам лозинка буде и *лично*, *индивидуално просвећивање*. Зарони се сваки у један део науке, усаврши се, постани дубок, темељан и натучен знања — па дођи и дај плод твоје душе, али увек настој, да се подмлађује народни живот!

Омладинци треба да се искупе; нека изаберу себи предмет, струку, правац — па да у заједници са свима у истини родо љубивим и борбеним елементима јурну на окречене гробове. Ако их оставимо на месту, све ће пропасти. Наше институције се руше — где с планом, а где због нема ра. Ту се треба побринути да се спасу бар рушевине. Да их поправимо, подупремо, да се не сруше сасвим, нама свима на главу.

Омладино — напред! Ступај у бојни ланац за културно-националну борбу!

А. Б. В.

Политички записи.

Бивши новосадски велики жупан, Аладар Бала, написао је у „Мађарорсагу“ чланак, у коме је напао грофа Тису због тога, што је склопио пакт са хрватско-српском коалицијом. Мислио је, да ће тим *смушеним* нападајем нашкодити грофу Тиси пред мађарским јавним мњењем, па му чак добацује, да је „створио српско-хрватско јединство“ и да је Пашић задо вољан с његовим радом, јер после Кума нова и Брегалнице српско-хрватско јединство је велика опасност за Угарску!

Ми смо већ неколико пута *јавно* осудили непаметно држање мађарске опозиције у народносном питању. Само се по себи разуме, да не одобравамо ни овај смушени чланак Аладара Бале. Јустовачки лист „Мађарорсаг“ променио је водство, па се то опажа и у писању листа. Можда је то реакција на држање немађарских народа према Јусту, који је 1910. године отворено тражио опште, једнако и тајно бирачко право и праведно поступање према народностима, али Немађари су ипак сви листом гласали за Куенове кандидате, па стога мађарска опозиција неће да се клања свецу, који не помаже.

Ми отворено осуђујемо овако писање, али то не значи, да морамо одмах отићи под скут грофу Тиси, чији је главни орган *шовинистички* „Будапешти Хирлап“, а то хрватско-српској коалицији не смета да служи грофу Тиси. Стога „Србобран“ нема права да од радикалне странке тражи рачуна о нашим односима према мађарској опозицији. Српска народна радикална странка није ничији путуџија. Она има одрешене руке — па стога слободно суди о свима догађајима. Ми не знамо, је ли Бала препоручивао Мађарима у хртковачком сре-зу, да гласају за Миладиновића, *али да су сви Мађари листом гласали за поп Гигу Јовића, о томе сведочи изборни записник тога среза*. Самосталци у загребачком сабору непрестано денунцирају Србе, да траже испуњење српских захтева на штету Хрватске, док њихови другови, Хрвати, ћуте и ниједном речју не спомињу Србе и њихове захтеве! Самосталци служе и грофу Тиси, који одржава комесаријат у српској народној црквеној автономији. И после свега тога се још „Србобран“ усуђује, да од нас тражи, да дамо рачуна! Наш је рад отворена књига, а писање „Заставе“ сведочи, да не одобравамо ниједан чин, који је уперен против српског народа.

*

У полемици између „Бранника“ и подрепашког листа избила је на јавност једна занимљива историја. Подрепашки лист бранећи се од напада у „Бранику“ тврди, да су не само они (подрепаши), *него и браниковци са Словацима и Немцима одржали у овдашњој Словачкој Банци* састанак, на коме су решили, да сви сложно гласају за Куеновог кандидата, дра Лајоша Слевака. Још добацује подрепашки лист браниковцима, да су и по другим срезовима бирали владине људе. Ово није ново. Знали смо то и пре, али треба прибележити.

Догађаји на Балкану.

Балкански савез.

„Српска Кореспонденција“ јавља, да ће се председник српске владе Пашић тек за 8—10 дана вратити из Петрограда. Пашић ће се са руским државницима саветовати о садањем положају на Балкану и о правцу балканске политике, кога ће се Србија држати у блиској будућности. У Петрограду ће се Пашић састати и са грчким министром председником Венизелосом, а Венизелос ће на повратку своме у Атину свратити на два дана и у Београд. У београдским политичким круговима су посве уверени, да је *под вођством Русије склопљена чврста веза између свију балканских држава, изузевши за сада Бугарску*. На Бугарску ће се учинити јак притисак, да се помири са оним што се не може изменити, те да и она приступи том новом балканском блоку, јер је то баш у њеном сопственом интересу. Нови балкански савез нема нападачке намере; његова је главна задаћа, да учврсти и очува садање стање на Балкану, те је према томе наперен само против оне државе, која би покушала да силом наруши и поремети садању равнотежу на Балкану.

Француски лист о положају на Балкану.

Париски „Тан“ пише, како је грчки министар председник Венизелос истурио данас на површину питање Епира и јегејских острва, али се велике силе варају, ако мисле да су решењем та два питања извршиле своју задаћу учвршћивања балканског мира. Има ту и других питања, а у првом је реду питање српско-турског мира. То питање је било већ толико расправљено, да је требало још само потписати уговор, када се преговори одједном прекинуше. Србија узалуд пожурује закључивање мира, Турска се не миче. Србија је на то већ упозорила руску владу и дужност је великих сила, да ускоре закључивање српско-турског мира, јер од тога много зависи мир на истоку. Што су преговори између Србије и Турске запели, томе је крива доста и Бугарска. Та несрећна држава — каже „Тан“ — коју ни онако горка искуства нису могла да излече од сплеткарења, сада се заноси опасним илузијама. Бугари отворено говоре, да ће Бугарска, ако се не ревидира букурешки уговор, морати латити се оружја, ако Турска нападне Грчку или Србију. Бугари хоће да приморају Србију, да им даде Штип и Кочане. Сувишно је пак доказивати и истицати, колика се опасност крије у таким намерама. Велике силе су дужне да уразуме и несрећну Бугарску.

товићка својој кћерци. — Дивно, девојко! Од кога си научила да заказујеш састанке, реци! На кога се метну, несрећнице? Хоћеш ли да свет показује прстом на тебе, луди створе?

— Доста! — викну размажена девојка, која се била повратила из првог изненађења, па устурајући дланом своју косу, додаде одсечно: — Илић није крив ништа.

Госпа-Матовићка се зарумени у лицу као да је обузе изненадни страх да догађаји не узму други обрт, те се одважи да удари на главну ствар.

— Ти га волиш, дакле? — рече меким, поетским гласом. — Ти си са свим изгубила главу!

— Да, ја га волим . . . ми се волимо, јел'те, Чедомире? — одговори девојка убеђено.

Илић осети да је сад дошло оно велико, оно страшно, језиво што је очекивао. Он задрхта, јер је то било веће, много теже него што је његова слутња предвиђала. Његов поглед се прошета од Беле на њеној мајци, па онда паде поново на девојку, а одатле на сто, на зид, на прозорска окна, на затворена врата, као тица која је тражила да се спасе.

— Је ли то истина, господине? — упита га госпа Клеопатра свечано.

Било му је јасније него икад да не воли ту девојку, па ипак он превали:

— Да!

Та се реч једва чу; он се напреже, и рече поново:

— Да, да.

— Да! — понови фаталну реч још неко у соби.

То је Бела одговорила, ма да ју нико није питао, и гледала младића задивљено, угризнуте усне, истурених груди, чије су се облине јасно оцртавале.

Мајка уздахну, и то овог пута искрено. Узе двоје младих за руке, приближи им главе, на нешто драмски начин, загрли их обоје и рече весело, као да је наручивала нову хаљину:

— Нека сте благословени, децо моја. Ја не марим што ћу од сад бити баба.

Илић се осмехну кисело.

Госпођа га загрли поново.

— Ко би се надао од овог свеца — рече затим, милујући га по подбратку. — Ко би помислио да тако уме завртати мозак девојкама! Бога ми, Бела, пази се доцније, не пуштај га далеко од себе!

Бела се церила ђаволасто.

— Хајдете горе, на послужење — додаде госпођа. — Само, никоме да не причате о оваквој веридби. Ја ћу већ пронаћи нешто романтичније... пролеће, небо, велики празник, долазак Чедомиров у црном оделу к мени... очев благослов, прасе на ражњу...

Она устрча као девојчица уз двориште. У салону се запали велики лустер, а електрично звонце позва собарицу да послужи слатко.

— Само још фале прангије! — говорила је баба и певуцкала неку популарну арију.

Београд. *М. М. Ускоковић.*

Албанско питање.

Београдска „Самоуправа“ пише, да би само већи војни одреди великих сила могли бар донекле створити мир и ред у Албанији. Али баш ту лежи тешко питање, да ли да то изведе сва Европа или поједине велике силе, јер отуда може да дође до несугласица, из којих могу да се развију недогледни заплети. Тешкоћа тога питања лежи данас у томе, како ће се развити садања утакмица Аустроугарске и Италије у Албанији. Но решило се и то питање како му драго, албанско питање ће увек остати питање, чији се развој не може лако предвидети.

Грчка и Турска.

Ови су изгледи, да ће се Турска и Грчка споразумети у питању јегејских острва. На томе сада ради највише Енглеска. Грчка ће се по свој прилици задовољити, да острва Хијос и Митилена добију широку самоуправу под суверенитетом Турске, а она, Грчка, да у име отштете добије дванаест острва, што их је посела Италија. Грчка ће осим тога добити још и неке уступке у Епиру, који су по Грчку од веће важности него она два острва. Италија нема ништа против тога, да оних дванаест острва добије Грчка, али их неће пре дати, док се сви турски официри и војници не уклоне из Киренајке и док она не добије материјалне отштете.

Долазак принца Вида у Албанију.

Из Берлина јављају, да ће се принц Вид тек у другој половини фебруара кренути на пут у Драч, а врло лако може бити, да ће то бити још и доцније. Принц Вид још увек очекује арбанашко изасланство, које ће му понудити албански престо. Изасланство ће то примити у Највиду, а не у Поступину, како се раније јављало. Но и после тога ће чекати, да се прво реши ствар албанског зајма и да се грчке трупе повуку из Епира, о којим питањима још увек преговарају велике силе.

Вести из Србије.

Београдски „Пијемонт“ пише, како Аустроугарска троши годишње око 3 милиона круна на шпијонажу у Србији и да је дужност не само полиције него и самог грађанства, да хвата шпијоне. Сваког ухваћеног шпијона пак да треба без обзирно погубити. — Предрачун војног министарства биће довршен тек за две недеље Он ће износити око 60 милиона динара. Предрачун осталих министарства су довршени. — Војно министарство ће утрошити више милиона динара на подизање барутана у новим српским крајевима. — Управа монополе је склопила уговор са букурешким друштвом „Стеауа Романа“ да јој за пет година лиферује по 4 мил. килограма петролеума за нове крајеве. За старе крајеве поручила је петролеума из Кавказа од руског Паробродског Друштва, које ће за 5 година лиферовати годишње по 8 милиона килограма. — Монополска управа поручила је 4 велика и 6 мањих автомобила за превоз терета код фирме Бисинг у Брауншвајгу. — Иста управа потребује 450 вагона сирова шпиритуса.

Разне вести.

— У Цариграду је ухапшено седам официра, међу њима и два капетана, који су агитовали у војсци против младотурске владе.

— Турска влада одлучно сузбија бојкот против грчких трговца. Сви они, који су наговарали муслимане да не пазаре код хришћана трговаца, ухапшени су и стављени пред ратни суд.

Вести из места и са стране.

Осуђени због увреде краља.

Прву парницу због увреде краља имао је по новом закону социјалистички лист „Нова Борба“ у Будимпешти. Досада су у тим парницама судили поротни судови, а сада суде редовни судови. Оптужен је писац тога чланка, Живојин Марковић, који је између осталога написао и ово: „Хабсбуршка породица жели да повећа своје вечите поседе. Досадашње поседе стекла је женидбама и удадбама, наследством, преварама, освајањем, издајством и другим сличним начинима“. Судбени сто у Будимпешти ослободио је Марковића од оптужбе, јер није у чланку нашао увреду краљеве личности Државни одветник је уложио призив а краљевска табла је уништила пресуду првостепеног суда, те Марковића осудила на шест месеци државног затвора и губитак звања на две године, јер у Марковићевом чланку има увреде за владарску породицу и краља. Марковић је осуђен на државни затвор само зато, јер онда, када је чланак написао, још није био у снази нови закон, по коме се увреда краља казни затвором у обичној тамници. — Краљевска табла у Темишвару потврдила је пресуду, којом је Паја Петровић, вршачки грађанин, осуђен због увреде краља и дражења на месец дана затвора.

Светосавска беседа у Вуковару.

Пишу нам из Вуковара: Овдашње српско певачко друштво „Јавор“ приредило је светосавску беседу у великој сали Грандхотела. Посета је била одлична, па је и материјалан успех сјајан. Наше омиљено певачко друштво „Јавор“ доказало је и овом приликом, да сјајно напредује. Певање му је било одлично. Публика је одушевљено пљескала и одавала признање нашем дичном певачком друштву и младом коровођи, Р. Сутнику. Наше певачко друштво „Јавор“ спрема се да ускоро прослави своју 50-годишњицу, а том ће приликом осветити и своју заставу.

Новосадска депутација код грофа Тисе.

Дознајемо, да ће 5. фебруара о. г. отићи новосадски мунгови и подрепаши у Будимпешту, да предаду диплому почасног грађанства своме врховном господару, грофу Стевану Тиси. Чујемо, да ће и од Срба ићи приличан број, да се поклоне грофу Тиси, међу њима: др. Миладин Свињарев, Никола Исковић, др. Миливој Григоријевић, Владислав Јанкулов и други подрепаши. Чујемо, да се подрепаши свакодневно вежбају у клањању и љубљењу деснице...

Против српских календара.

Пишу нам из Новога Сада: Иако у Новоме Саду живи 12.500 Срба, који плаћају скоро половину свих јавних терета, у просторијама новосадског варошког магистрата не можете наћи ниједан календар, ћирилицом штампан, мада су српске штампарије послале бесплатно своје календаре, јер у доба мунговске и подрепашке владавине у магистрату ћирилица боде очи громовницима. Ваљало је и то забележити, да се подрепашима уреже у рабош, кад дође дан народног суда!

Забава новосадске трговачке омладине.

Новосадска трговачка омладина приређује уз пријатељско суделовање Српског Сокола у Новоме Саду и београдске добротворне позоришне дружине забаву са соколском вежбом и дилетантском представом, у суботу 25. јануара (7. фебруара) о. г., у великој дворници Ковачева хотела. Чист приход намењен је издржавању вечерње школе трговачке омладине. Програм се састоји из 7 тачака.

Арманд Фехери и Виљем Ветл.

И нашим је читаоцима познат Арманд Фехери, који је по „Пешти Хирлапу“ износио свакојаке обеде против Срба. Ми смо већ писали о њему и изјавили своју сумњу, да је он у служби пограничне полиције. Виљем Ветл, уредник „Генераланцајгера“ у Вршцу, напао је Фехерија у своме листу због његовог писања. Фехери га је тужио због увреде части. Судбени сто у Белој Цркви осудио је Ветла на месец дана затвора, а краљевска табла у Темишвару потврдила је ту пресуду.

Време.

По гласу извештаја будимпештанске метеоролошке станице не очекује се промена у времену.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Календар „Рад“ за 1914. годину.

Приспело нам је још неколико десетина примерака календара „Рада“ за 1914. годину. Они, који би желели да набаве тај календар, нека се пожуре са наруџбинама, које се шиљу на адресу: Администрација „Заставе“ — Нови Сад (Ujvidék).

Српски соколски календар.

Данас се већ свуда у свим српским крајевима снажно шири идеја соколства, која нас уједињује и јача, окупља и организује и спрема за народни рад већег обима, па је потребно да ми сви Срби из свију крајева помажемо ову идеју што више и потпуније. Напосе треба да нашу омладину из малена упућујемо на Соко и соколство, да нам, кад одрасте, буде од што веће народне користи, јер требамо је много. Како је ове године изашао српски соколски календар — велика, лепа и поучна књига, са много слика из соколског живота, а напосе и са ратишта на Балкану, која је особито прикладна да се дарује вредним ђацима на Св. Саву. Па се умољавају г. г. свештеници и учитељи, да помогну што више ширењу ове соколске књиге међу омладину узданицу нашу. За библиотеку у сваку српску школу добије се један примерак бесплатно. Цена је по комаду једна круна. Наручује се код: Администрација Српског Соколског Календара Загреб, Боговићева ул. 7. Разашиље се поузећем. Добива се и у свима српским књижарама. Исто тако се умољавају г. г. Срби трговци и књижари, који још календара нису наручили, да своје наруџбине чим пре пошаљу, а и они који су наручили и растурили, да своју наруџбину чим пре обнове. Здраво!

Привредни гласник.

Билансија Аустроугарске Банке.

У 1913. години био је промет Аустроугарске Банке 15.268 милијона круна, за 261 милијон мање него у 1912. години, али зато је приход био са 14 милијона круна већи него 1912. године. То је најбоља потврда, да је и Аустроугарска Банка боље зарадила при мањем промету због тога, што је повисила камату. Промет Аустроугарске Банке био је у Аустрији 10 333 милијона круна, у Угарској 4881 милијон, а у Босни и Херцеговини 54 милијона круна. Хипотекарних зајмова дала је Аустроугарска Банка у Аустрији за 1,536 000, у Угарској 3,977.800, а у Босни и Херцеговини 53,459.731 круну. Укупан приход био је 79.554.782 круне, а чист добитак износи 46,278 742 круне. Угарска је дала 24 мил. а Аустрија 20 мил. чистог прихода. Угарска је дакле крава музара. Од зајмова, које је Аустроугарска Банка дала на менице, ломбард и хипотеке, отпада на Угарску 64 процента или 990 милијона круна. Сада је јасно, зашто је Аустроугарска Банка употребила сву снагу, да спречи оснивање самосталне угарске банке! У 1913. години умножила је Аустроугарска Банка своју металну готовину са 31 милијоном круна. Од чистог прихода добиће акционари 19,366.473 круне (129 круна по акцији), резервни фонд 3 мил. 787.874 круне, а пензиони фонд 757 574 круне. Од чисте добити добаће аустријска државна каса 9 981.729 (44 6 %), а угарска 12,393 241 круну или (55 4 %). Осим тога добиће у име порезе угарска државна каса 6,096 457, а аустријска 4,910.191 круну. Угарска државна каса добива више, јер су угарски грађани били крава музара.

Са новчане пијаце.

Да су се прилике на новчаној пијаци знатно поправиле, најбољи је доказ, што је Енглеска Банка снизила каматну стопу на 3, а Француска Банка на $3^1/_2$ процента. И цена вредносним папирима скаче. Угарска крунска рента продаје се сада по К 83·60. На париској новчаној пијаци чине се припреме за давање нових зајмова. Грчка ће добити зајам од 250, а Русија од 665 милиона франака. И Мароко ће добити зајам у Француској ускоро. Русија ће зајам употребити за градњу железница.

Промет новца у Угарској.

У последњој четврти 1913. године сковано је у Угарској двокрунаша у вредности 4 милијона круна. У промет је пуштено 2 милијона крунаша, 35 000 комада по две и 2000 комада по једну потуру. Према томе крајем децембра било је у промету: петокрунаша за 7,683.449, двокрунаша за 7 милијона, крунаша за 64.059·134, никлића од 20 потура за 72,146.144, никлића од 10 потура за 96,143 572, новца од 2 потуре за 353,962,243 и од једне потуре за 78,104 350 круна.

Задруга за међусобно помагање и штедњу у Футогу.

Случајно нам је дошао до руке извештај прве задруге за међусобно помагање и штедњу у Старом Футогу, која своју билансију није објавила ни у једном листу. Она је у 1913. години постигла чист добитак од 3000 круна. Уплаћена честичка главница седмог кола износи 25.823 круне и 99 пот., а делиман 3651 круну и 99 потура. Улога има 186 022 круне и 87 потура, а резервни фонд износи 2280 круна. Укупан приход био је 19 061 круну, према томе чист приход је 15 % од укупног прихода. Реесконта није имао овај новчани завод.

Припослано.

Љубица Дамјанова и Марко Лазаревић, трговац, верени у Будимпешти јануара 1914. године.

Брзојави „Застави“.

Стигли 18 јануара.

Угарски сабор.

Будимпешта. Јуче су у сабору расправљане петиције. На дневном реду данашње седнице је попуњавање саборских одбора, што је потребно због нових избора у Хрватској и Славонији; даље избор осам чланова у регниколарну депутацију ради

обнове финансијске нагодбе са Хрватском и Славонијом, а за данашњу седницу је убележио и Стеван Бетлен интерпелацију у ствари изјаве аустроугарског букурешког посланика Чернина и преговора са Румунима.

Војничке вежбе у Србији.

Београд. Краљевим указом је наређено, да се у турнусима позивају војници првог позива на вежбе.

Хрватско-славонски сабор.

Загреб. Влада је поднела сабору више предлога, а међу овима и предлог о постављању одела за народну привреду код земаљске владе. Предлог је упућен економском одбору. Сабор је у опћој расправи и у првом читању усвојио предлог о измени предрачунске године. Расправљао се предлог о укидању забране о удаји учитељица.

Загреб. Сабор усвојио индемнитет у трећем читању и довршио генералну расправу о законском предлогу, којим се учитељицама дозвољава удаја.

Хрватско-славонски делегати у Будимпешти.

Будимпешта. Клуб хрватско-славонских делегата држи данас пуну седницу у хотелу „Континенталу“.

Укинута забрана о оружју.

Загреб. Бан је издао наредбу о укидању познате наредбе о оружју. Покупљено оружје има се вратити власницима.

Натписи у министарству за Хрватску и Славонију.

Будимпешта. Министарство за Хрватску и Славонију оповргава вести о скидању мађарских натписа. У министарству су као и до сада двојаки натписи: мађарски и српско-хрватски.

Делегације одгођене.

Беч. Заседање делегација, које је требало бити на почетку марта, одгођено је због политичког положаја у Аустрији, те ће бити при крају априла.

Српски мораторијум.

Београд. Јуче је истекао рок мораторијуму у Србији. Судови од сада примају и меничне тужбе.

25-годишњица од смрти престолонаследника Рудолфа.

Будимпешта. Поводом двадесетпетодишњице од смрти престолонаследника Рудолфа одржан је помен у будимској Матијиној цркви.

Аустријски сабор.

Беч. У сабору су говорили Чеси Удржал и Бурживал. Бурживалу је одузета реч. Затим је говорио Екснер. После тога је седница прекинута, јер су отпочели преговори о обустављању опструкције.

Шпијунажа.

Петроград. У стану дописника Кореспонденцбироа Реснера држана је преметачина, јер се сумња, да је Реснер шпијон.

Велика поплава.

Рио де Жанејро. У државама Бахији и Нернамбуку велике су поплаве. Нестало је око две хиљаде људи.

Изгорео брод.

Квинстаун. (Нови Селанд.) Ливерпулска барка „Батле Абеј“ изгорела је пловећи у Ванкувер. Људство са барке спасао је немачки брод „Ајлбек“, али су несрећници два дана и три ноћи пре тога лутали на чамцу за спасавање по узбурканом мору.

Аустријски сабор одгођен.

Беч. Аустријски државни сабор одгођен.

Предрачун краљевине Србије.

Београд. Укупни предрачун Србије за 1914. годину износи 200 милијона динара. Предрачун војног министарства износи 48 милијона.

Спор због путиловске фабрике оружја.

Париз. Посланик Делкасе учинио код руске владе кораке због путиловске фабрике оружја. Руска влада изјавила, да су вести у новинама претеране, јер се така ствар не може спровести без владиног пристанка, а сигурно је, да руска влада не би дозволила, да се фабрика оружја преда Крупу. Русија очекује, да ће француске банке финансирати путиловску фабрику оружја.

Русија за измирење Србије и Бугарске

Софија. Руска влада учинила је прекјуче још један корак за измирење Србије и Бугарске. Министар председник Радославов одбио због тога, што Србија прогања Бугаре у Македонији (отрцана лаж).

Турска и Грчка.

Лондон. Турска влада изјавила, да неће водити пустоловску политику и не мисли да изазива сукоб са Грчком него је покушала да отпочне непосредне преговоре са Грчком ради острва а жели, да јој Грчка уступи Киос и Митилене у замену за нека острва, која ће Италија вратити Турској, али Грчка је одбила то с позивом на то, да ће у том питању одлучити велике силе.

Одговорни уредник: МИТА КЛИЦИН.

Трговина.

НОВИ САД, 17. јануара 1914 године

Пшеница прве каквоће нова 22 К 40 п.
Пшеница нова друге врсте — К — п.
Пшеница средња 21 К — п. до — К — п.
Пшеница лакша 20 К — п. до — К — п.
Наполица — К — п. до — К — п.
Јечам 14 К — п. до — К — п.
Зоб нова 14 К 40 п. до — К — п.
Кукуруз у зрну стари 12 К 40 п.
Кукуруз у клипу — К — п.

Све од 100 килограма.

Маст 1 К 40 п. до К — п.
Сланина 1 К 40 п. до — К — п.
Сланина пушена 1 К 50 п. до — К — п.
Пасуљ бели 18 К — п.
Пасуљ жути 18 К — п.
Пасуљ кулаш 17 К — п.
Горушица 10 К — п.
Свињи угојени тешки 1 К — п.
Свињи средњи . . 96 п.
Свињи лаки . . . 90 п.
Теоци — К 84 п.
Овци ——— К по грлу.
Јагњади 1 К 20 пот.

Са житне пијаце у Будимпешти.

У трговини са готовом робом биле су ове цене: пшеница потиска К 23·30—23·90, банатска К 23·10 до 23·80, бачка круна 23·10—23·80; раж круна 17·45 до 17·65; јечам за пићу круна 13·70 до 14·70; зоб К 15·40—16·40; кукуруз К 13·70 до 14·70. — У трговини на рок прављени су ови закључци: пшеница за април К 23·68, за мај К 23·76; пшеница за октобар К 21·82; раж за април К 17·82; раж за октобар К 17·08; зоб за април К 15·50; зоб за октобар К 15·48; кукуруз за мај К 13·44, кукуруз за јули К 13·;72 репица за август К 31·10 до 31·30; луцерна К 120—170; детелина ситна К 130—150, средња К 140—160, крупна К 150—180.

Стечај.

Белоцркванска српска правосл. црквена општина издаје од 1. априла 1914. г. под закуп своју кафану са свратиштем у Белој-цркви, лежећу на најлепшем месту у главној улици под називом „Српски Дом“.

У кући се налазе 2 велике дворане са улице, 2 са дворишта у којима је смештена Српска Читаоница, 4 гостинске собе, кухиња, комора, подрум, 4 чељадске собе, салетл са баштом, велика штала и шупа за кола, пространо двориште. — Годишња закупнина 3200 круна. — Ближа извешћа и условија код перовође.

Белацрква, 20. јануара 1914.

Др. Вељко Ристић, председник. 57 2—2 Ђока Поповић, перовођа.

НА ПРОДАЈУ

Парна машина 3 коњске снаге из фабрике (Hauton & Schutelvorth) бр. 21.464. Казан као и машина су у врло добром стању. Продаје се по врло повољној цени. Поближе обавештаје даје

PAL SAMU, машиниста
2006 2-3 Bacsszenttamas.

Објава.

Овим објављујем да овде наведени младенци желе у брак ступити.

Младожења: Грња Јанош, нежењен, по занимању ратар, евангеличке вероисповести, 23 године, родом из Новога Сада, станује у Петроварадину (Мајуру). Име родитеља: Грња Андраш отац и Згибак Ержебет мати.

Млада: Жужана Томаш, девојка, занимања домаћук, евангеличке вероисповести, 19 год. стара, родом из Анталфалве, станује у Анталфалви. Име родитеља: Томаш Пал отац, Злох Каталин мати.

Позивам све оне, који би знали за какве законске препреке, које би сметале склапању овога брака, да мени непосредно или путем матрикулашког званија своје општине неодложно јаве.

У Анталфалви 18 јануара 1914.

Кривачи Ендре, матрикулаш.

3. II. — 1914.

Kihirdetés.

Kihirdetem, kogy a következő két házasuló egymással házassagot szándékozik kötni, u. m.:

Vőlegény: Grnya János, kinek családi állapota nőtlen, állása (foglalkozása) földmives, vallása ág. h. evangelikus, életkora 23 éves születési helye Ujvidék, lakhelye Pétervárad (Majur) Szüleinek családi és utóneve: Grnya András és Zgibák Erzsébet.

Menyasszony: Tomás Zsuzsána, hajadon, állása (foglalkozása) háztartásbeli, vallása ág h evangelikus, életkora 19 éves, születési helye Antalfalva, lakhelye Antalfalva Szüleinek családi és utóneve: néhai Tomás Pál és Zloh Katalin.

Felhivom miudazokat, akiknek a nevezett házasulókra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt nálam közvetlenül vagy a kifüggesztési hely községi elöljárósága (illetöleg anyakönyvvezetője) utján jelentsék be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni u. m: Antalfalván és Ujvidéken.

Kelt Antalfalván, 1914 évi január hó 18. napján.

Krivácsy Endre, anyakönyvvezető helyettes.
91 1—1

За нашу шпецераја и деликатес трговину, требамо једног здравог и одраслог дечка за ШЕГРТА и у исти мах и једног

млађег помоћника

који у радњу ступити могу одмах или по споразуму.

Велимир Радак и Син.
54 2-2 Митровица. (Срем.)

ЦАРИГРАДСКИ РАХАТЛОКУМ

СУЛТАНБРОТ

најомиљенији источњачки слаткиш добива се обичан килограм по К 1·60 с' бадемом или са орасима К 2·60 код сребрном медаљом зато одликеване творнице.

„Алмаса“ фабрика
1885 7—10 Сарајево, Мједеница 26.

„УРЕЂИВАЊЕ НОВИНА“

Нов патентиран начин који осигурава равнарчање новина дневно у стотине хиљада примерака. Без конкуренције. Тражи компањона - -

Јован Хариш варошки мерник
25 3—6 РУМА.

СВОЈУ галантеријске, беле, плетене и кратке робе трговину, која постоји више година у већој вароши Срема на најбољем месту на пијаци, због другог предузећа предајем односно продајем.

За ближа извешћа обратити се на Алминистрацију „Заставе“. 55 2-3

Електрична штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.

Додатак 13. јутарњем броју „Заставе“ од 18. (31.) јан. 1914.

„СРПСКА ЗАДРУЖНА БАНКА деоничарско друштво“
У НОВОМ САДУ

ПОЗИВ
НА
II. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ
ДЕОНИЧАРА
„Српске Задружне Банке деоничарског друштва“ у Новом Саду

која ће се одржати у четвртак 19. (6.) фебруара 1914. године у дворани српске основне средишне школе у 9 сати пре подне са следећим

дневним редом:

1.) Оверовљење присутних чланова.
2.) Поднашање закључног рачуна од 31. децембра 1913. год. са извештајем управног и надзорног одбора и предлогом о подели добити.
3.) Давање разрешнице управном и надзорном одбору.
4.) Избор $^1/_3$ управног одбора.
5.) Избор надзорног одбора.
6.) Избор оверовљача скупштинског записника.

У Н. Саду, 22. јануара 1914.

УПРАВА
Српске Задружне Банке д. д.

БИЛАНЦИЈА ОД 31. ДЕЦЕМБЕРА 1913. ГОДИНЕ.

ИМАЊЕ:	Круна	п
Готовина 31. децембра — — — — —	72050	08
Менице — — — — — — — —	1888827	83
Хипотекарни зајмови — — — — —	832030	82
Зајмови на личне — обвезнице — — —	211966	—
Предујмови на недељне — улоге — — —	36	—
Дужници — — — — — — — —	33673	55
Вредносни — папири — — — — —	7160	—
Заводски — намештај — — — — —	1639	34
Преоправљање заводских — просторија —	3853	42
	3051237	04

ДУГОВИ:	Круна	п
Деоничарска главница — — — — —	911222	96
Уписнина на деонице — — — — —	4894	—
Било је 31./XII. 1913. К 17494·— Употреб. на отпис ост. основн. трошк. „ 8249·43 Преплате на деонице	9244	57
Редовни резервни фонд*) — — — —	15447	50
Засебан резервни фонд — — — — —	48229	85
Чиновнички мировински фонд — — —	24625	94
5%-не камате на деонице за 1912. год. —	3230	22
Реесконт — — — — — — — —	162749	—
Улози — — — — — — — — —	1736697	17
Потраживања честица VII., VIII. и IX. кола	14764	34
Веровници — — — — — — — —	5708	83
Преносне камате — — — — — —	33156	16
Преносне ставке — — — — — —	1524	—
	2971494	54
Чиста добит —	79742	50
	3051237	04

*) са предложеном допуном и дотацијом износиће редован резервни фонд 40.447 круна 50 пот.

РАЧУН ГУБИТКА И ДОБИТКА

РАСХОД:	Круна	п
Камата на улоге — — — — — —	87437	73
10% доходарине на уложне камате — —	8743	78
Камата на реесконтоване менице — — —	29240	93
Укупна пореза — — — — — — —	17990	32
Принос осигурању чиновничких мировина —	946	80
5% камате на редован резервни фонд — —	735	55
5% камате на засебан резервни фонд — —	2599	06
Цензорске пристојбе — — — — —	1524	—
Плата, станарина, трошкови, штамп. и осигур.	40881	92
Отписи:		
од основних трошкова д. д. — — —	2749	81
од заводског намештаја — — — —	546	44
од преоправљања заводских просторија —	1284	47
	194680	81
Чиста добит —	79742	50
	274423	31

ПРИХОД:	Круна	п
Камате:		
од меница — — — — — — —	166834	30
од хипотекарних зајмова — — — —	67975	16
од обвезница — — — — — — —	17208	64
Разни доходци — — — — — — —	22405	21
	274423	31

Др. Иван Кобал с. р.
управитељ.

У Новом Саду, 31. децембра 1913.

Иван Милин с. р.
књиговођа и прокуриста

УПРАВНИ ОДБОР:

Петар Попадић с. р., председник, Јован Јерковић с. р., подпредседник, Јован Дера с. р., Коста Т. Чавић с. р., Ђока Летић с. р., Никола Котуров с. р., Милан Јовановић с. р., Јован Т. Чавић с. р., Др. Лава Бајић с. р., Др. Владислав Манојловић с. р., Милан Георгиевић с. р., Сима Ивковић с. р.

Горњи рн „Биланасије“ и рн „Губитка и добитка“ прегледали, са главним и споредним књигама сравнили и пронашли, да се у свему слажу.

У Новом Саду, 26. јануара 1914. године.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Душан С. Марковић с. р., председник, Јоца П. Јовановић с. р., Лазар Микин с. р., Урош Вожаровић с. р.

КЊИГОВОЂА

самосталан радник, биланциста, који - - зна потпуно немачки и српски - -

тражи се за један гвоздени мајдан у Србији.

Снаге првога реда нека упуте своје оферте, у којима треба означити досадање службовање, под шифром „J. W. 8486.“ на J'aulus & Comp. Haasenstein & Vogler, Budapest. 85 1 2

НА ПРОДАЈУ!

1 спаваћа соба од Јасеновине, 1 трапезарија од палисандера, 1 гарнитур за господу од махагонија и 1 гласовир, све у добром стању, тако рећи ново, због сеобе продаје се по врло повољној цени. Ствари се могу видети и за цену сазнати код оберлајтнанта **ЧИКИ у Петроварадину** Старчевићева улица (преко пута старе поште). 72 1—3

Мануфактурне и кратке робе филијалу по повољним условима продајем.

Радња се налази у Нађкарољфалви (Karlsdorf) на сред пијаца и прави обрт годишње око 60 хиљада круна. — Потребна гаранција 10 хиљада круна, ма било и у некретнини. 80 1-3

Обратити се на адресу:

Ђера Аврамов - Панчова.

Ново издање:

ОПШТИНСКОГ ЗАКОНА за УГАРСКУ.

Изишла је из штампе нова књига:

УГАРСКИ ОПШТИНСКИ ЗАКОН

XXII. законски чланак од 1886. са важнијим другим законима, наредбама и одлукама. Цена 3 круне (ко 3 круне и 10 фил. унапред пошље, добива књигу франко поштарину.)

За живот грађана је од највеће важности општинска самоуправа. Да би се грађани могли њоме користити, потребно је да знају своја права и дужности, али и да познају дужности и права општинских органа. Због тога треба сваки грађанин да проучи општински закон, се налази у овој књизи протумачен начелним одлукама и 85 министарским наредбама. 2—15

Књига се може добити само код издавача **Милана Ивковића** књижара у **Н. Саду**.

Млађег фотографског помоћника потребујем који ради и негатив ретуш, место је стално а плата добра, за услове и остало обратити се одмах

Добривоју Н. Симићу
фотографу

73 2—3 Чачак, Čačak — Serbien.

ЕКОНОМ са вишегодишњом праксом и добрим сведоџбама, ожењен, вешт у свима економским пословима, као: у земљорадничким стројевима за обрађивање земље у одгајивању стоке, испитани дворитељ локомобила, ТРАЖИ СЕБИ МЕСТО НА КАКВОМ ВЕЋЕМ ИМАЊУ ЗА ИШПАНА, место би наступити могао одмах, или по споразуму. — За адресу обратити се *на администрацију „Заставе“*. 71 2—3

ПОЗИВ
НА
V. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУШШТИНУ
ПРВЕ ЗАДРУГЕ ЗА ШТЕДЊУ У ПЕТРОВОМ СЕЛУ

која ће се одржати 15. фебруара 1914. (по нов. кал.) у 8 сати пре подне у стану Задруге, на коју се гг. чланови као и деоничари Прве Штедионице д. д. учтиво позивају.

ДНЕВНИ РЕД:

1.) Оверовљење присутни чланова.
2.) Избор 3 члана за оверовљење записника.
3.) Поднашање завршних рачуна са извештајем управе, и надворног одбора, као и предлог о подели чисте добити.
4.) Давање разрешнице управном и надворном одбору.
5.) Избор главног управитеља и заменика.
6.) Установљење плате главном управитељу.
7.) Поједини предлози.

ДУГУЈЕ — **Рачун изравнања 31. децембра 1913.** — **ПОТРАЖУЈЕ**

Гл.књ. стр.	Актива	К	п	Гл.књ. стр.	Пасива	К	п.
2	Готовина у благајни .	9452	51	8	Честичарска главница .	29507	—
18	Менице	231868	04	12	Улози на штедњу . .	163071	62
31	Намештај	340	—	27	Реесконт	41410	—
35	Предујам	2465	83	41	Резерва	531	76
113	Потраживања код новчаних завода	5464	20	140	Неподигнуте дивиденде	5806	57
					Чист добитак .	9263	13
		249590	58			249590	58

Рачун губитка и добитка 31. децембра 1913. год.

	Разход	К	п		Приход	К	п.
50	Тисканице	52	22	37	Закаснина	2	60
60	Станарине	120	—	95	Камате од меница . .	17572	92
64	Плате	1840	—	124	Провизије	5223	68
67	Капиталисане камате на улог	7733	33	90	Пренос добита из 1912. године	67	80
74	Порез на кам. по улогу	716	11				
70	Реесконт камате . . .	1973	50				
79	Плаћена кам. по улогу	633	61				
84	Трошка	109	20				
121	Државне порезе . . .	283	87				
120	Менична протеста . .	8	35				
138	Поштарина	133	68				
	Чист дитак .	9263	13				
		22867	—			22867	

У *Петровом Селу*, 10. Јануара 1914. године.

Тома Пеић с. р. благајник. — **Живан Јакшић с. р.** управитељ. — **Јован Балубџић с. р.** књиговођа.

УПРАВНИ ОДБОР:

Милинков Тодор с. р. — **Јевта Нонин с. р.** — **Светозар Панић с. р.**
Милан Тобџић с. р. — **Рада Савић с. р.** — **Дања Тобџин с. р.**

У смислу § 33. друштвених правила прегледали смо овај рачун изравнања и рачун губитка и добитка и нашли да је у свему исправно.

У *Петровом Селу*, 17. Јануара 1914. год.

НАДЗОРНИ ОДБОР: 90 1—1

Тима Слепчевић с. р. — **Ненад Маински с. р.** — **Милан Маински с. р.**
Цвејанов Веља с. р.

Најфиније женско рубље. Опреме Платна и беле робе. Чаршава.

Апартне кецеље за даме и девојчице. Мараме за главу. Мараме за заогртање, пледове. Џепне марамице

Помодна трговина Левингера, Нови Сад

Главни трг, у палачи Браће Вагнера

Специјални новитети у енглеским, француским штофовима за женске, као и у лионској свили. ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ Моји паришки одабрани новитети за

вечерње и балске хаљине, вечерње и балске огртаче

приспели су у потпуном избору.

1943 3-26

Омиљени, меки, садањој моди одговарајуће тканине за балске хаљине:

Гаве велур, Гаве воал, Гаве креп, Гаве крепон,

Креп шарме, Креп де шин, Креп броже, Креп мил флер,

Папилон, Матласе, Море фигур, Жапон,

на стовариштy су у равно велико варошком избору.

Молим да излоге прегледите!

Завеса, јоргана, Тепиха, и правих перзијских и смирна.

Готове блузе, шлафроци и жипони само бечког и паришког модела.

Молим да излоге прегледите!

ТЕЛЕФОН 325. СТОВАРИШТЕ! ТЕЛЕФОН 325.

ЗАДРУГЕ НОВОСАД. ПРОИЗВАЂАЧА СОБНОГ НАМЕШТАЈА

Као савезница земаљске централне кредитне задруге У НОВОМ САДУ.

Кошут Лајошева ул. бр. 44.

Препоручује своје богато стовариште сопственог производа собног намештаја по врло солидној цени, и НА ОТПЛАТУ.

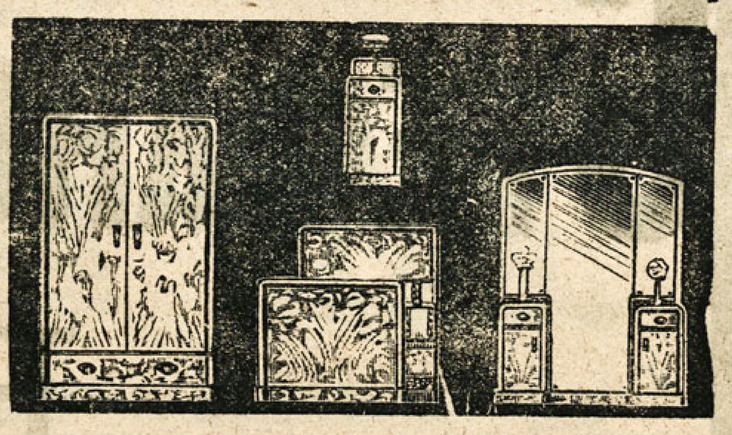

Кошут Лајошева ул. бр. 44.

14— 1852

ПРЕПРОДАВЦИ НА ВЕЛИКО УЗ ВРЛО НИСКЕ ЦЕНЕ.

1057 4—4

Опште је познато

Да се оригиналан американски

ВАТЕРЈО

БЕНЗИН МОТОР

за погон, крњача, машина за сечу, млинова и осталих за исхрану средстава, као најбољи одаставерија.

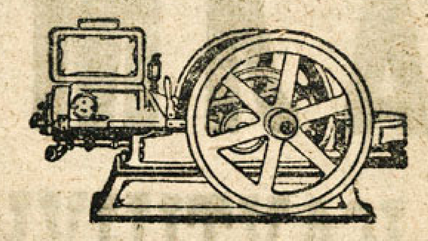

1741 Добива се само код 6—13

Б. Денеша Kommanditgesellschaft

BUDAPEST, - V., Lipót-körut 15.

ЦЕНОВНИКЕ И УПУТСТВА БАДАВА.

БАНКАРСКО КОМИСИОНАРСКА РАДЊА

КОЈА ПОСТОЈИ 30 ГОДИНА

посредује врло повољне зајмове без тражења предходних трошкова, са интабулацијом на првом месту, и то, искључиво САМО на ЗЕМЉУ. За постигнуће зајма нужноје, ИЗВОД из грунтовнице, КАТАСТЕР, и од власти ОВЕРЕНА ПРОЦЕНА као и лично УВЕРЕЊЕ.

Све то скупа треба слати под шифром:

„Bankomision" Annonein Expedition RUDOLF MOSSE

59 2-10 BUDAPEST. Andrási Strasse 2.

ПОМОЋНИК помодно галантеријске и кратке робе, струци вичан, који већ дуже времена као такав у Бечу сервира, говори сем српског потпуно немачки и прилично мађарски. Тражи себи места у провинцији и то у бољој кући. Понуде прима на адресу **М. С. Беч**, II. taborstrasse 46. III. stige tér 27. 60 2—2

Потребујем - - - - - -

ВИШЕ КОЛАРСКИХ

помоћника, који, у посао ступити могу одмах, зарада добра, место стално. 81 2—2

ЛАЗАР ФИЛИПОВИЋ — Bacsszentiamas

Два пољска имања на продају у Србији.

ПРВО ОД 66 ЛАНАЦА у Крагујевачком округу у питомини Шумадије у истом селу досељава се Србин Личанин из Хрватске, коме сам моих 30 хектара продао, раније објављене земље, на овом имању од 66 ланаца што се 1 ланац рачуна 1600 квадр хвати има воће (шљивар), од зграда има пространа кућа са пет преградних оделења, две штале за марву, амбар, магазе, кошеве за смештај хране, млекар, казанџиница са казаном за печење ракије и летња кујна, од покретности, 5 бачве велике 6 бурад, 5 велики каца, плуг за орање, кола и друге покретности, свему овоме цена је 46 000 круна.

ДРУГО ИМАЊЕ ОД 26 ЛАНАЦА скоро све усејано пшеницом налази се у Београдском округу у близини Раље, зграде нема. Цена је овоме имању 15.000 круна, оба су ми ова имања мени поверена да купца нађем. и сва обавештења дајем у прегледу имања и погодби купца са продавцем упознам. Јавити се: 2004 3—4

Миладину Милојевићу, рентијеру у БЕОГРАДУ, Балканска ул. бр. 39.

Ако би хтео Ваш набављач у његову корист нешто - - -

ДРУГО ДА ВАМ ДА

онда несмете у Вашој сопственој - -

КОРИСТИ НИШТА ДРУГО ПРИМИТИ

сем старо одоставерени, прави - - -

ПАЛМА

ОД КАУТШУКА

ШТИКЛА

чији недостиживи квалитет

СВЕТСКИ ГЛАС

УЖИВА.

Пазите на горњу заштитну марку.

1863 5—5

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармоничне уређено звоњење, провиђено са крупном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по коњи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупале, чине се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 329 44 - 51

од мене израђена и много пута одликована

са отворенim одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи крављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала, крављење старих звона са крунама од кованог гвожђа

Илустроване ценовнике и прорачуне трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

СТЕФАНОВИЋЕВА КАВА

231 47—52

Ако кућаница не зна, шта ће да дода зрненој кави, нека окуша Катрајнер-Кнајпову сладну каву.

ОНА ЋЕ БИТИ САСВИМ ЗАДОВОЉНА.

При кушању, молимо, нека се пази на пропис за кухање. Свуда се добива. Ко хоће више да чита о овом најбољем кавеном пићу, нека пише Катрајнеровим творницама сладне каве д. д., Беч, I., Анина улица бр. 8.

Serbisch
Z.

„КЛУБ“ ЦИГАРПАПИР

је само онај прави, са овде отиснутим

ЗАШТИТНИМ МАРКАМА

свака књижица садржи тачно 100 листова.

Од подражавања, која су уопште лошија, упозорава се.

1638 11 —52

Препродавци на велико уз врло ниске цене.

добијају код **Лукић и Јанковић** Митровица (Срем).

1957 4-4

„ДЕСАНКА КРЕМ“

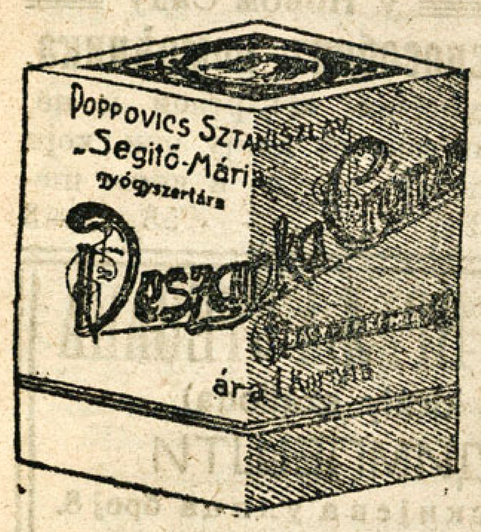

НАЈИДЕАЛНИЈЕ

улепшавајуће средство на свету!

После крема употреба пудера сасвим је излишна. Може се добити у свима апотекама, дрогеријама, парфимеријама и у већим помодним радњама. У ком месту нема, нека поруче код апотекара

СТАНИСЛАВА ПОПОВИЋА

у MARIAFÖLDE (Nagyteremia) Torontál m.

Најмању поручбину тачно и брзо извршујем са поштанским подузећем. Ко 3 комада шаљем франко. Цена 1 круна. 498 67 -

Бр. 86./1913.

Званична сведоџба.

Потписана општина овим сведочи да је г. Ђока Бошковић, дипломирани видарски подузимач из Старог Бечеја, примио ове године на јавној дражби целокупан рад оправке овдашње цркве споља, т. ј. надзиђивање торња, подизање новог храстовог скелета (бакаром покривен), подизање нове јабуке, усађивање новога крста, и уваљање новога громобрана и т. д. — који су радови наведених оправака од стране ове општине и епархијског надмерника, г. Ивана Крстића из Вршца, са задовољством примљени те је овај црквени одбор донео решење да се госп. Ђоки Бошковићу с похвалом сведоџба изда и сваком најтоплије препоручи.

У име православне српске црквене општине у Малој Маргити 6. (19.) децембра 1913. год.

45 2—3

Арса Максимов, подпредседник. Иван Крстић, надмерник. Никола Радонић, председник.

БИЛИЈАРА малих модерних махагони билијара за карамбол, са рупама за кегле и за превртање, гуме за маиданеле, такова, коже, креде и свих осталих потреба у великом избору, продаје са повољним роковима за отплату. Старе билијаре прима у замену. На захтев шаље ценовник. SCHMIDT JANOS, Bacsfeketehegy. Telefon 9. sz. 1635 17—20

Помодно-мануфактурна и кратке робе трговина

М. А. Димитријевића

у Осеку (Доњи Град) потребује окретног млађег помоћника, који треба да је спреман аранжер излога. Оферте, у којимаваља означити захтев фикс-плате, треба поднети горњој фирми. 1972 3—3

Укратко речено!

„Прави :Франков: додатак за каву“ с :млинцем: је најбољи. — Укусност, боја и пријатност зајамчује свакој домаћици, да ће уштедјети и бити трајно задовољна.

sr em 181/26267

Комп. Ђенерали Трансатлантик

француска линија брзопловећих :: парних бродова директно ::

ХАВР — ЊУЈОРК И КАНАДА

преко Базела (Швајцарска) и Париза.

Биро у **BUDAPEST, Baross-tér 15.**

51 Телефон **Jozsef 14—97** 2-26

Пашњак под закуп.

Савез Српских Земљорадничких Задруга у Загребу издаје у закуп на једну годину дана, и то од 15. марта 1914. до 1. јануара 1915, цео свој пашњак (форланд) у новиљском риту, у укупној површини од 1000 јутара, звани: Курјачка греда, Дабровача и Паљевина.

Писмене понуде примаће се до 1. марта о. г., а треба их слати на ову адресу: Савез Српских Земљорадничких Задруга у Загребу, Прерадовићева улица, 18.

Само ће се оне понуде озбиљно у обзир узети, за које се у име вадијума пошаље 1000 круна у готовом новцу или у вредносним папирима.

Досталац имаће вадијум допунити на 2000 круна, која ће свота служити као кауција за време трајања закупа. 69 2—5

СВОЈ СВОМЕ! СВОЈ СВОМЕ!

ЈАКОВЉЕВИЋ И ДРУГ

Велика Кикинда.

Уметнички-декоративни бојадисари.

Израђујемо и бојадишемо свете цркве, дворнице и све остале просторије, у свима могућим израдама као и Византијски-Српски стил. Даље бојадишемо и марморирамо и масним бојама.

Многе захвалнице од срп. општина стоје нам на расположењу.

Препоручујемо се Срп. срп. Општинама, као и осталој Српској публици.

Нацрте и предрачуне шаљемо на захтев бесплатно!

8—8 1952

ГРАДСКО ПОГЛАВАРСТВО У МИТРОВИЦИ

дне 21. јануара 1914.

Број 498.—1914.

Предмет: Место градског инжинира и официјала попуњење.

Натјечај.

Код овоградског поглаварства има се попунити:

1.) место градског инжинира са год. платом од . . . . . 2800 К и станарином од . . . . . 800 К.

2.) градског благајничког официјала са год. платом од . . . . . 1400 К. и станарином . . . . . 500 К.

те правом на годишњи у мировину урачунини доплатак од 2% темељне им плате за време пробављено у службовању код овоградског поглаварства.

Горепоменовани градски чиновници намештају се доживотно, те имају право на мировину односно опскрбу за себе, удову и сироте им у смислу закона од 21/5. 1895. о устројству градских орђина у крал. Хрватској и Славонији односно закона од 10/3. 1892. о умировљењу земаљских уредника и намештеника у крал. Хрватској и Славонији.

Сви рефлектанти за место град. инжинира имаду доказати, да су за службу способни према установи §. 7. зак. од 24/12. 1894. од уређењу грађевне службе у кр. Хрватској и Славонији односно темељем §. 8. споменутог закона, те осим стручнога знања да су говором и писмом вешти хрватском или српском језику, дочим за ово друго место градског благајничког официјала, морају имати оспособљење, како је то прописано у наредби кр. земаљске владе, одела за унутарње послове у Загребу од 18. фебруара 1876. бр. 2239.

Овако облажене молбенице имаду се поднета најкасније до 25. фебруара т. г. овом поглаварству путем надлежне области.

Градски начелник:
Василић.

58 3—3

Изашла је 21. свеска

НАТАЛИЈА

или

Тајне Српског Двора.

Од 15. децембра почео је излазити у свескама роман Наталија или Тајне Српског Двора.

Свеске излазе сваки дан и биће их 100 свезака.

Роман је успео, јер се штампа у 25 000 примерака.

У оним местима где немам заступнике тражим заступнике.

До сада се може добити код ових заступника (повереника). Нови Сад: А. Плавшић. Земун: Милош Грабовачки. Панчево: Павле Обрадовић. Карлова: Душан Рацков. Карловци: Јован Павловић, чинов. Felső Kabel: Милош Мишковић. Митровица: Лука Топаловић. Велика Кикинда: Стеван Баић. Каменица: Катица Дражић. Бела Црква: Рад. Стефановић. Вуковар: Тадија Сретић. Велики Бечкерек: Жива Радованчев. Ириг: Књижара Доситије Обрадовић. Вршац: Милан Петков Павловић. Сентомаш: Паја Шегуљев Ердевик: Стеван Зарић Бечеј: Драгутин Вал. Бегеч: Глиша Николић. Felső Ittebej: Душан Стефановић. Bácstóváros: Стеван Бугарски. Bácstöldvár: Гргић Паја. Csak (Comit. Temes.): Марија Мијатовић. Черевић: Живан Гачунић. Марадик: Никола Павловић Стари Сланкамен: Јован Прелић. Ердевик: Стеван Јарић. Перлез: Давид Бошковић. Бешка: Владимир Рас. Стари Врбас: Васа Михаиловић. Чуруг: Урош Плестић. Сентомаш: Лавар Тривин, кавански.

Београд, 1914. год.

С поштовањем
Светолик Савић,
главни уредник „Балкана“.

39 2—

Литографија, растрирница трговачких књига, штампарија и књиговезница

МИРОСЛАВА СПАИЋА У МИТРОВИЦИ (Сремској)

прима у израду све врсте литографских и штампарских радова, особито укусно израђујем акције, уложне књижице, књижице за недељну штедњу, и растриране трговачке књиге са добрим повезама, рачуне, писма, карте дописнице и коверте (за новчане заводе, млинове, приватна и друштвена подузећа. — Колекција особито лепих зидних календара за поклоне за год. 1915. стоји гг. трговцима у моме локалу у великом избору за преглед на расположењу. — Вагњете на време са брашном. 70 2—4

ЗБОРНИК

ЦРКВЕНИХ ПЕСАМА, ПСАЛАМА И МОЛИТАВА

с тумачењем

значења мање познатих речи и с изводом из типика

одобрењем срп. прав. св. архијерејског синода митрополије карловачке, за православне цркве и школе приредио и издао

прот. **ЈОВАН ЖИВКОВИЋ**, професор у Богословији.

Вел. 8°, стр. IV. + 624, штампан је на јакој финој сатинираној артији за црквене књиге крупним терција словима.

Цена му је у меканом повезу **8 круна**, у дивот-повезу у платну са кожним леђима и угловима **10 круна 50 фил.** 1910 8-10

Добива се у свима књижарама и код власника, по адреси **Jovan Živković, Karlovci (Srem).**

Галантеријска и кратке робе трговина

ЛАЗЕ Ђ. МИЛУТИНОВИЋА

у Новом Саду

треба: више способних помоћника,

који су вични српском, мађарском и немачком језику, првенство имају они, који су вешти намештању излога, и више шегрта из боље куће. 53 2—3

ХОТЕЛ код КРАЉА СТЕВАНА

(István király szálloda)

У БУДИМПЕШТИ

VI., Подманскијева улица број 8.

у близини западне жел. станице.

Модерно намештен и са свима могућим удобностима снабдевен, као: централно грејање, топла и ладна вода и т. д. — Цене собама почињу од К 3·70 па на више. — У хотелу се говори српски.

Власник и управитељ
1931 7—20 **Рудолф Алмослино.**

ДРЕЗДАНСКА ФАБРИКА

мотора за гас д. д.

Пређе Мориц Хиле

У средњој Немачкој најстарија и највећа фабрика мотора.

Главни заступник:

КАЛМАР ЕРНЕ машински мајстор

Budapest, VI. Podmaniczky u. 4. Telefon 22-76.

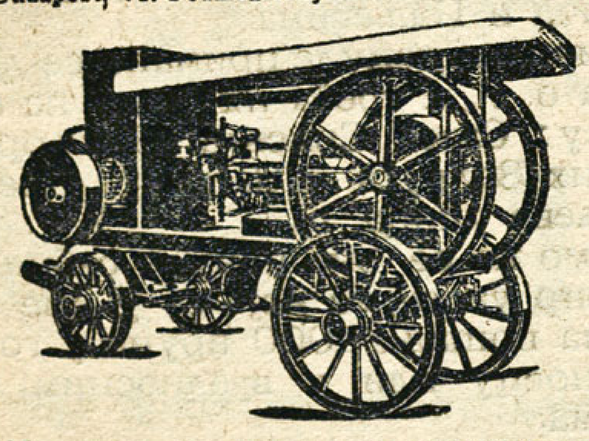

Мотора у свима величинама

за гас, бензин, петролеум и за сирови слај, као и Дисел гас усишуђих мотора.

1986 3—52

---

8 ДАНА на ПРОБУ

Шаљем сваком на 8 дана на пробу (ако се не допада новац натраг дајем) са поузећем:

Американ. од никла сат	К 2·80
Роскопф патент сат	К 3·—
Американски голдин сат	К 3·50
Железнички роскопф	К 4·—
Роскопф са дуп. капцима	К 4·50
Пљоснати сат за џеп	К 5·—
Од имитираног сребра сат са дуплим капцима	К 6·—
14 карата златан сат	К 18·—
Оригиналан омега сат	К 20·—
Векер за конкуренцију 20 сантиметара висок	К 2·—
Са марком Јунгханц	К 3·—
Ронумом освет. џепфлат	К 4·—
Радиум са 2 звона	К 5·—
Радиум са 4 звона	К 5·—
Радиум музика	К 8·—
Висећи сат 75 цент. висок са торњ. откуцајем	К 10·—
Висећи сат са музиком, будилником и откуцав.	К 14·—
Округао сат са будилн.	К 6·—

1724 7 12

гаранцијом шаље поузећем.

MAX BÖHNEL — WIEN

IV. MARGARETHENSTRASSE 27/1.

Оригинални фабрички ценовник на захтев шаље бадава.

10.000

пари мушких и женских „KOBRAK“ ципела јефтино продаје

Zollner József

42 2—4 V. Budapest Lipot-körut 4.

Моју абацијску радњу у Митровици.

Која већ 60 година на најбољем месту постоји ПРОДАЈЕМ или ПРЕДАЈЕМ из слободне руке уз врло повољне услове. 22 3—5

Марија Јовановић Цивра.

ТВОРНИЧАР

у горњој Мађарској, 43 године Србин прав. вере потпуно здрав пријатне спољашности, оженио би се са домаће васпитаном женском до 35 година старом, која треба да има има и нешто мираза и која може бити и удовица. Писма за даље преговоре ваља слати под знаком „фабрикант“ на администрацију „Заставе“. Дискреција потпуно зајемчена. 19 3—3

ПРВА УГ. АКЦИОНАРСКА ПИВАРА У БУДИМПЕШТИ

ставља у промет 1. фебр. 1914.

ПРОЛЕТЊЕ ПИВО

које замењује потпуно салватор пиво. Точење све дотле, док буде трајала залиха. У боцама отправља одељење за пуњење боца. 92 1—1

ТЕЛЕФОН 56–58.

У провинцији:

Добива се у свима већим трговинама на нашим стовариштима.

Холанд-Америка линија Ротердам

Нидерландско-америчко паробродарско деон. друштво

У Мађарској протоколисана фирма.

Недељна вожња: **Између Ротердама-Њујорка--Канаде.**

Писарна: Budapest, VII. Thököly út 10. 1985 8—50